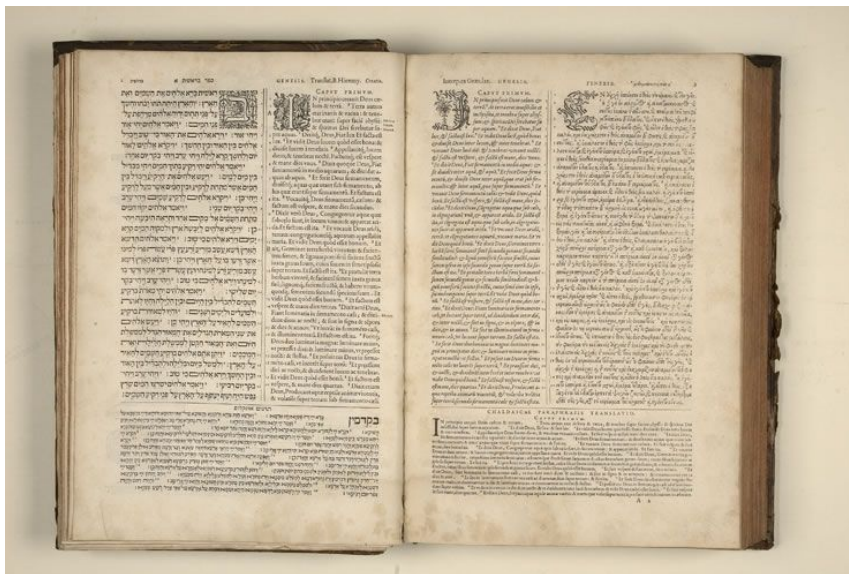

Infokaart Polyglotbijbel

Identificatie museumobject:

- **Naam/titel:** Biblia Polyglotta of Biblia Regia
- **Datum:** 1568-1573
- **Plaats van oorsprong:** Antwerpen
- **Uitvoerders:**
 - * Christoffel Plantijn (uitgever)
 - * Arias Montanus, Benedictus (redactievoorzitter)
 - * Illustratoren: Pieter van der Heyden, Pieter Huys, Joannes Wierix, Philips Galle
- **Materialen:** papier of perkament, al naar gelang de tentoongestelde uitgave
- **Zaal:** 32

Korte beschrijving:

De Biblia Polyglotta of meertalige bijbel is een bijbel in vijf verschillende talen: Latijn, Grieks, Hebreeuws, Oud-Syrisch en Aramees (of Chaldeeus). Het is een wetenschappelijke bijbel die uit acht delen bestaat: de eerste vier delen bevatten de teksten van het **Oude Testament**, het vijfde deel bestaat uit het **Nieuwe Testament** en de drie laatste delen bevatten **commentaren** en toelichtingen op de bijbel. Plantijn heeft er vanaf 1568 tot 1573 aan gewerkt en het opgedragen aan de Spaanse koning Filips II.

Verdiepende informatie:

De Biblia Polyglotta is de grootste **typografische** onderneming van de 16de eeuw. Plantijn werkte samen met een Spaanse **theoloog** en een team **humanisten**. Bijzonder is, dat het niet alleen een **meertalige vertaling** is, maar ook dat er verschillende lettertypes zijn weergegeven voor elk van deze talen. Plantijn verkreeg door deze bijbel een **monopoliecontract** voor het drukken van duizenden **religieuze** werken voor het rijk van Filips II. Ook legde hij hierdoor de basis voor de verdere **expansie** van de Plantijnse uitgeverij.

Talking Points:

1. Vier monniken werkten tien jaar aan dit boek
2. Dit is een boek uit The Lord of the Rings
3. Op deze twee bladzijden staat 6 keer hetzelfde verhaal
4. Dit boek werd gedrukt op het vel van 8000 dode dieren
5. Dit was een verboden boek

Extra tips ter bespreking/verwerking in een educatief opzet:

- Je ziet op de pagina's op de foto hierboven 6 keer dezelfde tekst: helemaal links in het Hebreeuws, helemaal rechts in het Grieks, helemaal linksonder in het Chaldeeus/Aramees, met elke keer de vertaling naar het Latijn. De Oud-Syrische tekst komt maar sporadisch voor en zie je niet op deze pagina's. Hierdoor slaagde men er in de oudste Bijbelteksten met elkaar te vergelijken.
- Voor de perkamenten 8-delige uitgave had men het vel van 8000 schapen nodig.
- De leerkracht kan vragen of de leerlingen enkele lettertypes die ze op de computer gebruiken kunnen noemen. Of wat voor toetsenbord mensen met een ander alfabet, bijvoorbeeld Chinezen, hebben.
- De leerkracht kan het volgende extra benadrukken:
- Dat de bijbel in de drukkerij van Christoffel Plantijn (dus in het huidige museum) werd gedrukt en hij een team van wetenschappers rond zich had om dit project te verwezenlijken.
- Dat er nieuwe lettertypes ontwikkeld moesten worden voor talen met een ander alfabet dan het Nederlands alfabet.
- Dat in de renaissance bijzondere aandacht was voor tekstonderzoek en men op zoek ging naar de bronnen van teksten in de originele talen. Dit in tegenstelling tot de middeleeuwen waarin men veelal de teksten overschreef. In de renaissance ging men de teksten ook voorzien van commentaren en toelichtingen.
- De goede relaties met Filips II legden de basis voor de verdere bloei van het bedrijf gedurende twee eeuwen. Ze konden hun religieuze werken nu verkopen op een gigantische markt.

Gerelateerd vakjargon met alternatieven/synoniemen (voor groepen met Nederlands niet als moedertaal, bv. Middeleeuwen = 1000 jaar geleden):

- **Biblia Polyglotta:** (Latijn voor:) veeltalige bijbel, een bijbel in verschillende talen
- **Biblia Regia:** (Latijn voor:) koninklijke bijbel
- **Oude Testament:** eerste deel van de bijbel, deel over de verhalen voor de geboorte van Jezus
- **Nieuwe Testament:** tweede deel van de bijbel, deel over de verhalen na de geboorte van Jezus
- **Commentaar:** toelichting, verklaring, kritiek
- **Typografie:** boekdrukkunst, de vormgeving in druk
- **Theoloog:** wetenschapper die God, het goddelijke en de godsdienst bestudeert
- **Humanisme:** het bestuderen van literatuur, wetenschap en de bijbel van de 14de tot de 16de eeuw waarbij men elke vorm van kennis wilde baseren op de literatuur en cultuur van de klassieke oudheid (van de Romeinen en de Grieken)
- **Meertalige vertaling:** de tekst is niet in één, maar in meerdere talen vertaald

- **Monopoliecontract:** als een bedrijf het alleenrecht heeft om een product te verkopen
- **Religieus:** godsdienstig (dat wat met godsdienst te maken heeft)
- **Expansie:** uitbreiding

Meer informatie (bronnen):

1. Titel in de bibliotheek: Biblia sacra Hebraice, Chaldaice, Graece, & Latine. - Antverpiae, [1568] - [1573]
2. Museum Plantin-Moretus: Preciosa - Consultatie op aanvraag
3. <http://www.museumplantinmoretus.be/nl/pagina/de-biblia-polyglotta>
4. Francine De Nave, *Bezoekersgids Museum Plantin-Moretus. Boekdrukken en uitgeven vóór 1800*, Antwerpen 2002, p. 53, 74.
5. Patrick De Rynck, *Museum Plantin-Moretus Prentenkabinet*, Antwerpen, 2009, p. 27.